

A szentlélek erejének bizonyágtétele.

(Pünkösti beszéd.)

Csel I. 8. «Veszitek a szentléleknek erejét, minekutánna eljövend ti reátok, és lesztek nékem tanúim Jeruzsálemben is és egész Judeában, Samariában és e földnek mindvégső határáig.»

Egy végpillantás a közel s távoli helyekre az olajfák hegyéről, annyit jelent az idvezítőre nézve, mint elvonultatni önlelke előtt életének összes eseményeit, megújítani mind a multaknak édes és szomorú emlékeit, küzdelmeit és szenvedéseit. Végig pillantani utoljára e hegyről s látva a remények omladékait, mi kétségbeesnének; de az idvezítő most is remél s reménye erősebb, mint valaha és közelebb látja most annak megvalósulását, mint amikor ott járhatott az embertömkelegben. Ő maga leszámolt már a földdel, az emberrel, de itt hagyja örökül eszméit, elveit, melyek nemsokára átalakítandók lesznek az egyéni és társadalmi, a politikai, a vallásos és erkölcsi világot. Alatta a föld és ember annyi szépségével és nemességével, durvaságával és sötétségével; fölötte, előtte az ég megnyilatkozott fényességével, hallható angyali hangjával és Istennek hívó szózatával. Itt élt és innen távozik; oda megy és ott élni fog örökké. A nagy mester végbucsut venni készül tanítványaitól. Még egy pillantás e földi világra, egy szózat, egy meghagyás s aztán a többi már az eszmének sorsa. Távoli hegyek kéklő orma, alattuk a Genezáreth csendes, avagy háborgó tava, küzdelmeinek egyik színtere; nem messze talán onnan az édes szülői hajlék, melynek elhagyásával hányt-vetett lett élete sajkája. Közelben a szent város a Sion és Moria hegyek palotáival, amott a Gecsemáné a könyvek emlékével, a Golgotha fájdalmaival, sötétségével. S e világ elátkozá, halálra kinezá őt, míg Isten dicsőséget adott neki a feltámadásban. Mindezeknek elgondolása, egy pillantás e földi világra, egy tekintet az égre, csak néhány szó az övéihez s aztán fölemeltetett . . .

Néhány szó az övéihez, hogy maradjanak együtt Jeruzsálemben, míg elküldi nekik a vigasztaló és bátorító szentlelket. Míno érzelmek,

minő gondolatok tölthették el az idvezitőt a végbucsunál? . . . Ki tudná azt nekünk megmondani? . . . Mi csak az íróknak ez alkalomra Jézus ajkaira adott szavaiból ítélhetünk. S ha igazak Jézusnak az alapigékben felolvasott szavai, úgy őt még egyszer e földön nagy reménység, mély önérzet, erős bizalom és hit tölté el. „Veszitek a szent léleknek erejét, és lesztek nekem tanuim Jeruzsálemben, egész Judeában, Samariában és e földnek mind végső határáig.“ Mintha mondaná az idvezítő: lesztek nekem tanuim mindarra, a mit szóltam, tettem és szenvedtem, a mit hittem és reméltem; tanuim, de csak akkor, mikor erőssé tesz majd erre a szent lélek ereje, mely győzelmet vesz e földi világon; lesztek nekem tanuim, itt Jeruzsálemben, e szent városban, a farizeusok főfészkeiben, az elárulás és megfeszítés színhelyén, egész Judeában, hol engem üldöztek; Samariában, hol idegennek tekintettek; lesztek nekem tanuim tovább... tovább... a föld végső határáig. És a pünköszt napja elközelített, a szent lélek kitöltetett, ereje működni kezdett s Jézus szavainak igazsága beteljesedett. Közel és távolban, akkor és most, *a szentlélek ereje tanubizonytságot* tett és tesz Jézus mellett, hogy

I. eszméi és elvei igazak és

II. küzdelem árán bár, de győzelemre hivatottak.

* * *

A szentlélek ereje bizonytságot tesz arról, hogy Jézus eszméi és elvei igazak. Eszmék szülik az elveket és elvek irányítják a gyakorlati életet. Igaz ez mindenkire és igaz volt Jézusra nézve is. Az eszmék és elvek igazságának bizonyításánál nem a rideg, nem a számító észre kell hivatkoznunk, mely minden mellett és minden ellen egyenlőképen tud érveket felhozni, hanem a szivre, az érzelmeire, a lélekre, melyben az egyedüli abszolút lénynek — Istennek szava nyilatkozik meg s mely nem keresi, hanem látja, nem kutatja, hanem érzi, ismeri az igazságot. Ismeri az eszmékben és ismeri az elvekben. S ha Jézus eszméiben és elveiben az igazságot meglátni akarjuk, azt mi is csak a szentlélek erejével tehetjük. Ezt kell hát Istentől kérnünk, hogy aztán teljes világosságban haladhassunk előre, hogy biztos iránytűnk legyen ítéletünkben.

Összhang, egység után törekszik az ember mindenben, összhang után, mely nyugodttá, boldoggá teszi. Évezredekén keresztül

keresve kereste az ember, hogy összhangot teremthessen keblében az Istenről, önmagáról és a világról, az erkölcsi, vallásos és társadalmi rend- és életről alkotott érzelmei és eszméi között. Nagy elmék, kiváló tehetségek hunytak el, örökül hagyván eszméiket, elveiket az emberiségnek; de mindezek nem tudták a szívet, a lelket kielégíteni, nem tudták az összhangot létrehozni. Jézus eljött, hirdetni kezdé eszméit, követni és megvalósítani elveit s új fordulat állt be a világsorsában. Mit nem ért el az ész világossága, elérte azt a lélek szemsugára; egy tükör lett a lélek, melyben meglátszott az Isten hű képmása, visszatükröződött a világ célja, az ember hivatása és ezeknek egymáshoz való viszonya, melyeknek biztos felismeréséből származik az egységet megteremtő vallási-, erkölcsi- és társadalmi-rend megújodása.

Eszméi- és elveinek megfelelően imádta Jézus az Istent, ez örök lelket és szeretetet lélekben és igazságban; szolgálta embertársait, mint testvéreit alázatosságban; résztvevett a szenvedésekben, dorgált az erkölcstelenségben, sirt a veszteségekben és tűrte, viselte a kisebbítést, a kigunyolást; nem magáért, hanem testvéreiért, nem az egyesekért, hanem a világnak vallási, erkölcsi rendjeért. Gyönyörködött a természet pompájában, örvendezett annak gazdagságában, de ott látta mindenütt mindenben az Isten bölcs munkásságát, mindenható erejét és jóságát. A szenvedésekben és kínzásokban nem egy, az Istennel ellenkező gonosz szellem munkáját fedezte fel, hanem javunkra irányuló eszközeit az égi Atyának.

Igazak voltak-e Jézusnak ez eszméi és elvei? . . . Kortársai nem ismerték el. Nem, mert a lélek ereje nem jött volt el még ő hozzájuk; ők még magukkal, maguk közt látták Jézust, érdektelűeknek, vetélytársnak tekintették s előítéletektől menten őt és eszméit, elveit meg nem ítélték, sőt még tanítványai is nem egyszer őt kétkedéssel nézték. Mint minden nagy igazság kiderülésénél, úgy itt is el kellett a külső embernek, Jézusnak tennie, hogy a belső valóság, a fénylő igazság teljessé legyen. És még eltűnése után is tíz nap kellett, a míg még csak az övéi is megnyerhették a lélek erejét, melynél fogva látni, érezni, megismerni, hirdetni kezdték az ő eszméinek, elveinek igazságát. De a megismerés után aztán ezeknek igazságáért s ez igazságnak követéseért készek voltak kényelmet, jólétét elhagyni, vagyont és életet feláldozni. És az igazság terjedt,

követői napról-napra szaporodtak, s a szentlélek ereje is mind nagyobb mértékben töltetett ki az emberiségre, igazat adni Jézus vég-szavainak: „*Veszitek a szentléleknek erejét és lesztek nekem tanuim e földnek végső határáig.*“

És mi ma mit mondunk? . . . Annak az eszmének és elvnek, mely közel kétezer év alatt oly nagy hódítást tett, annyi lélekbe hozott összhangot: annak az eszmének és elvnek igaznak kell lennie. A sok humánus intézmény Jézusnak eszméi és elvei alapján épült fel. Kik tudják ezt, megnyerték azok már a szentlélek erejét s bizonyosságai Jézusnak e föld végső határáig: kik nem ismerik ezt el, vajha betelnének azok ma a lélek erejével, hogy világosság gyulna értelmükben és összhang támadna lelkükben!

* * *

Jézus eszméi és elvei küzdelem árán bár, de győzelemre hivatottak, erről tesz másfelől tanubizonyosságot a szentlélek ereje. Ha igazak Jézus eszméi és elvei, aminthogy kétezer évnek tűzpróbája teszen bizonyosságot azok mellett, s ha a történelem, az emberi élet és tapasztalat s az isteni vezérletben vetett erős hitünk, meggyőződésünk szerint minden igaz ügynek előbb-utóbb oly győzelemre kell jutnia, hogy még az ellenségek is tévedésüket elismerve hajolnak meg előtte: ugy Jézus eszméinek és elveinek is teljes győzelemre kell jutniok idők folyamán a világ és emberiség életében és átalakítaniok, megújítaniok kell a vallás-erkölcsi életet, a társadalmi rendet. És a teljes győzelem felé már eddig is sok haladás történt. Hiszen nem volt több, csak tizenkettő, kik a lélek ereje által az első pünkösztkor bizonyosságot tettek az igazságról, kik isteni ihletés, szent hevülettel, széttépve a csüggedés, a bátortalanság békóit, szólni kezdtek a lélek nyelvén a lelkekhez és életre hívták a keresztény anyaszentegyházat. Nem volt több, csak tizenkettő, kik hinteni kezdték az igaz ismeretek magvait, kik megkondították a halálharangot a zsarnoki hatalom felett és önérzetet varázsoltak az utolsó elnyomott rabszolgába is; nem volt több, csak tizenkettő, kik kovászai voltak nagy részben az elfajult erkölcsű római birodalom bukásának és új állami, új társadalmi és vallás-erkölcsi élet alakulásának s hol áll ma a kereszténység? . . . Győzelemről győzelemre lép előre, világossági sugarat küldve a legtávolabbi helyekre is, igazolva Jézus szavait: „*veszitek*

a szentlélek erejét és lesztek nékem tanuim e földnek végső határáig,“ igazolva, hogy Jézus eszméi és elvei győzelemre vannak hivatva.

De az eddig kivivott győzelem nem volt küzdelem nélküli és az ezutánakért is nagy árt kell fizetni. Felgyult Róma, lobogott a máglya, megnyilt a keresztények széttépésére kiéheztetett vad állatokkal telt áréna, megtelt a börtön, készült a kereszt, sujtott a kard, de Jézus eszméi- és elveinek igazságát a halálnak semmi borzalma utjában fel nem tartóztathatta, el nem fojthatta. És jöttek még idők, gonosz szellemek idői, de az igazság tovább folytatta hóditását, valahol csak a lélek ereje bizonyosságot tett Jézusról. Így fog lenni az ezután is; megy a rombolás, megy a pusztítás az egyéni és társadalmi életben; de napról-napra új lelki sugár jön, hogy bevilágítsa a nagymindenséget és építsen a romok felett új egyéni, új társadalmi és vallás-erkölcsi életet. S minél nagyobb, minél erősebb mértékben jelenik meg a lélek ereje az emberiségben, annál nagyobb annál szebb és áldásosabb lesz Jézus eszméi és elvei igazságának győzedelme s annál fokozottabb mértékben telik be rajtunk: *„veszítetek a szentléleknek erejét és lesztek nekem tanuim e földnek végső határáig.*“

„Vettetek-e szent lelket?“ Ezt kérdezem én is az apostollal ti töletek. Ha még nem vettetek volna: legyen akkor e pünköszt a ti szentlélekkel való betöltéseteknek nagy napja. S e lélek erejénél fogva érezve, látva, megismerve Jézus eszméinek és elveinek igazságát: küzdelmek árán bár, de vezessétek azt diadalra, bizonyosságot tevén így Jézusról *a föld végső határáig.* Ámen.
